WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 7 marca 2018 r.

ZP-KNPS.431.6.40.2017.KJ

Pani
Irena Kawałek
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Kowarach

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 20 – 22 listopada 2017 r. na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.), zwanej dalej „ustawą" oraz § 5 rozporządzenia z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 61, poz. 543 ze zm.) zespół kontrolerów w składzie: Marta Bożek - starszy inspektor wojewódzki: przewodniczący zespołu, Krzysztof Jakubowski – inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadzili kontrolę kompleksową w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kowarach, ul. Zamkowa 5, 58-530 Kowary z zakresu zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji: zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym – art. 17 ust. 1 ustawy, zadań własnych gminy – art. 17 ust. 2 ustawy, zadań zleconych z zakresu administracji rządowej określonych w art. 18 ust. 1 ustawy, a także wybranych zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 20 listopada 2017 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 9 czerwca 2017 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na II półrocze 2017 r.

W okresie objętym kontrolą jednostką kierowała Pani Irena Kawałek powołana na stanowisko Dyrektora jednostki z dniem 16 maja 1990 r.

Pani Irena Kawałek ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany w dniu 11 stycznia 2018 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 ustawy, które dotyczą:

- realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3);
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej, ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),

- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9, 16a ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach w okresie objętym kontrolą nie prowadził i nie zapewniał miejsc w mieszkaniach chronionych (art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy). Kierownik Ośrodka wyjaśnił: (...). *Z informacji uzyskanych od Burmistrza Miasta wynika, że w opracowywanym obecnie planie budżetu miasta na 2018 r. nie przewiduje się środków na utworzenie mieszkań chronionych z powodu ograniczonych możliwości finansowych gminy i braku właściwych lokali w mieszkaniowym zasobie gminy, które mogłyby być przeznaczone na te cele. Sposób zabezpieczania potrzeb mieszkańców w tym zakresie: zgodnie z Wieloletnim Programem Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016-2020, przyjętym uchwałą Nr XXII/109/16 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 18 marca 2016 r., przewiduje się coroczny wzrost liczby tworzonych mieszkań socjalnych, zabezpieczających potrzeby osób i rodzin o niskich dochodach. W roku 2016 i 2017 w mieszkaniowych zasobach miasta były 53 lokale socjalne. Osoby zajmujące te lokale i wymagające pomocy w zakresie usług opiekuńczych, bądź innych form wsparcia realizowanych przez MOPS w Kowarach mogą z nich korzystać na zasadach, jak pozostali mieszkańcy Kowar.(...)".*

Mieszkanie chronione to nie mieszkanie socjalne, ograniczające się jedynie do zapewnienia schronienia. Brak mieszkania chronionego oznacza, że ograniczone są możliwości udzielania pomocy zapewniającej osobom przygotowanie do samodzielnego życia w społeczeństwie. Mieszkanie chronione ma zapewnić nie tylko schronienie, ale określone formy wsparcia

Dodatkowo ustalono, że Dyrektor MOPS w Kowarach posiada upoważnienie do wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie art. 54 ust. 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1938 ze zm.).

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych specjalnych (pkt 1),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach (pkt 5).

Zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2, 3, 4 ustawy nie były realizowane. Żaden mieszkaniec Gminy nie wystąpił z wnioskiem o przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek (pkt 2). Ponadto Gmina nie prowadziła i nie zapewniała miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz nie kierowała do nich osób wymagających opieki, gdyż stwierdzono brak potrzeb w tym zakresie (pkt 3). Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach w okresie objętym kontrolą samodzielnie nie realizował projektów socjalnych. Jednak pracownicy socjalni mieli swój udział w projektach realizowanych przez pozostałe jednostki organizacyjne gminy (pkt 3a). Ponadto Ośrodek nie podejmował innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych, gdyż takie nie zostały podjęte przez Radę Miasta w Kowarach (pkt 4).

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 6 ustawy, które dotyczą:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin, grup społecznych oraz rozwoju specjalistycznego wsparcia (pkt 6),

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 4, 5, 7, 8, 9 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w tym zakresie. Zadania dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Ponadto Gmina nie prowadzi i nie rozwija infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy).

W Gminie Kowary zadanie wskazane w art. 110 ust. 5 ustawy, dotyczące wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy, nie było realizowane. Pracownicy socjalni osobom zainteresowanym udzielali informacji, udostępniali druki i pomagali w ich wypełnianiu.

Ośrodek nie kierował również wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6 ustawy). Osobom zainteresowanym udzielano stosownych informacji, udostępniano druki i pomagano w ich wypełnieniu. Dyrektor MOPS w Kowarach składał Radzie Miasta coroczne sprawozdania zdziałalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby wzakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Dyrektor MOPS w Kowarach spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 250 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni terenowi zatrudnieni w MOPS w pełnym wymiarze czasu pracy. W aktach osobowych znajdowały się stosowne dokumenty potwierdzające przyznanie przedmiotowego dodatku oraz podpisane

zakresy obowiązków, z których wynikało, iż pracownicy realizują pracę socjalną w terenie, w tym przeprowadzają rodzinne wywiady środowiskowe.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje obszar Gminy Kowary zamieszkały przez 10 553 mieszkańców (stan na 30.09.2017 r.), w tym 154 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kowarach na dzień kontroli zatrudnionych było 6 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy realizujących pracę socjalną oraz 1 pracownik zatrudniony na stanowisku kierownika działu usług opiekuńczych, który realizuje pracę socjalną w odniesieniu do osób z terenu gminy, korzystających z usług opiekuńczych.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W przypadku MOPS w Kowarach powyższy wskaźnik został spełniony, zarówno w stosunku do liczby mieszkańców gminy, jak i do osób i rodzin objętych pracą socjalną.

<u>W sprawdzonych sprawach dotyczących zapewnienia posiłku ze środków własnych oraz dożywiania osób dorosłych z Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" stwierdzono następujące nieprawidłowości:</u>

1. W podstawie prawnej wydanych decyzji przyznających pomoc osobom dorosłym (wszystkie skontrolowane sprawy) wskazano art. 17 ust. 1 pkt 14 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy dożywianie dzieci.

   Zgodnie z art. 107 § 1 k.p.a. – prawidłowa podstawa prawna decyzji powinna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw jej wydania, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego.

W zakresie zawieranych kontraktów socjalnych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 2 (B.P.) część II A zawartego kontraktu socjalnego w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej „Ocena realizacji działań ustalonych w kontrakcie socjalnym", nie została podpisana przez Pana B.P. Zaznaczyć należy, iż zgodnie ze wzorem formularza kontraktu socjalnego stanowiącego załącznik do rozporządzenia w sprawie wzoru kontraktu socjalnego pod treścią części II A kontraktu winien zostać złożony podpis osoby zawierającej kontrakt socjalny.

W sprawach dotyczących kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (E.G.) decyzją Nr DPŚ.8233.S.6.zm.1.2017 z dnia 10.07.2017 r. błędnie ustalono kwotę odpłatności strony za pobyt w domu pomocy społecznej za pierwszy niepełny miesiąc. Średni miesięczny koszt utrzymania osoby w domu pomocy społecznej wynosił 2 950,70 zł., miesięczna wysokość dochodu strony wynosiła 634 zł (zasiłek stały i zasiłek pielęgnacyjny). Osoba została umieszczona w domu pomocy społecznej od dnia 12.07.2017 r. Ośrodek ww. decyzją ustalił odpłatność za pobyt strony w domu pomocy społecznej w lipcu 2017 r. w wysokości 286,32 zł.

   Zaznaczyć należy, iż w sytuacji, gdy osoba została umieszczona w domu pomocy społecznej nie od początku miesiąca, a np. w połowie miesiąca, wysokość odpłatności za pobyt w placówce powinna zostać proporcjonalnie zmniejszona. Należy wówczas przez analogię zastosować zasadę określoną w art. 106 ust. 3 zdanie drugie ustawy, która stanowi, że: *„W przypadku, gdy uprawnienie do świadczenia nie obejmuje pełnego miesiąca, świadczenie przyznaje się za niepełny miesiąc, a kwotę świadczenia ustala się, dzieląc pełne kwoty przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnożąc przez liczbę dni objętych świadczeniem".*

   W związku z tym, podstawa do ustalenia odpłatności za dom pomocy społecznej za pierwszy niepełny miesiąc powinna być obliczona poprzez podzielenie średniego miesięcznego kosztu utrzymania za pobyt w domu pomocy społecznej przez liczbę dni kalendarzowych w danym miesiącu i poprzez pomnożenie tej kwoty przez liczbę dni pozostałych w danym miesiącu od dnia umieszczenia osoby w placówce.

   Od tak określonej podstawy ustala się odpłatność mieszkańca domu na poziomie wynikającym z art. 61 ust. 2 pkt 1 ustawy. Zgodnie z tym zapisem opłatę za pobyt w domu wnosi mieszkaniec domu w wysokości nie większej jednak, niż 70% swojego

dochodu. Wysokość opłaty należnej od mieszkańca domu pomocy społecznej za pierwszy niepełny miesiąc jego pobytu w domu pomocy społecznej jest warunkowana jedynie osiąganym przez niego dochodem i średnim miesięcznym kosztem utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej. W przypadku, gdy osiągane przez mieszkańca dochody kształtują się w wysokości odpowiadającej wysokości odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, brak jest podstaw do zmniejszenia zobowiązania ciążącego na mieszkańcu domu pomocy społecznej proporcjonalnie do liczby dni, w jakich przebywał on w placówce.

Mając powyższe na uwadze w sprawie nr 1 (E.G.), odpłatność mieszkańca za pierwszy niepełny miesiąc winna wynosić 443,80 zł (2 950,70 zł : 31 dni = 95,18 zł dziennie; 95,18 zł x 20 dni = 1 903,60 zł; 634 zł x 70 % = 443,80 zł), a pozostałą różnicę w kwocie 1 459,80 zł powinna dopłacić rodzina lub gmina.

Analogicznie jak w powyższej sprawie należało postąpić w pozostałych skontrolowanych sprawach:

- W sprawie nr 2 (Z.H.) średni miesięczny koszt utrzymania osoby w domu pomocy społecznej wynosił 3 404,00 zł. Miesięczna wysokość dochodu strony wynosiła 1 822,86 zł (emerytura i dodatek pielęgnacyjny). Osoba została umieszczona w domu pomocy społecznej od dnia 19.06.2017 r. Ośrodek decyzją Nr DPŚ.8233.OM.46.2017 z dnia 30.06.2017 r. ustalił odpłatność za pobyt strony w domu pomocy społecznej w czerwcu 2017 r. w wysokości 510,40 zł. Odpłatność mieszkańca za pierwszy niepełny miesiąc winna wynosić 1 276,00 zł (3 404,00 zł : 30 dni = 113,47 zł dziennie; 113,47 zł x 12 dni = 1 361,64 zł; 1 822,86 zł x 70 % = 1 276,00 zł), a pozostałą różnicę w kwocie 85,64 zł powinna dopłacić rodzina lub gmina.

- W sprawie nr 3 (M.K.) średni miesięczny koszt utrzymania osoby w domu pomocy społecznej wynosił 3 630,00 zł. Miesięczna wysokość dochodu strony wynosiła 1 261,08 zł (emerytura wraz z dodatkami; pielęgnacyjnym, kompensacyjnym i energetycznym). Osoba została umieszczona w domu pomocy społecznej od dnia 14.06.2017 r. Ośrodek decyzją Nr DPŚ.8233.OM.45.2017 z dnia 3.07.2017 r. ustalił odpłatność za pobyt strony w domu pomocy społecznej w czerwcu 2017 r. w wysokości 500,23 zł. Odpłatność mieszkańca za pierwszy niepełny miesiąc winna wynosić 882,76 zł (3 630,00 zł : 30 dni = 121,00 zł dziennie; 121,00 zł x 17 dni = 2 057,00 zł; 1 261,08 zł x 70 % = 882,76 zł), a pozostałą różnicę w kwocie 1 174,24 zł powinna dopłacić rodzina lub gmina.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków stałych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie Nr 1 (A.K.) decyzją Nr DPŚ.821.8210.S-zm.9.2017 z dnia 5.04.2017 r., błędnie ustalono wysokość zasiłku stałego. Decyzją Nr DPŚ.8210.S-37.2015 z dnia 21.12.2015 r. przyznano stronie, pozostającej w 3 osobowej rodzinie, zasiłek stały w wysokości 301,00 zł miesięcznie, w oparciu o dochód rodziny w wysokości 639,00 zł (zasiłek rodzinny w wysokości 89,00 zł, alimenty w wysokości 350,00 zł i dochód z prac dorywczych męża strony w wysokości 200,00 zł). Decyzją Nr DPŚ.821.8210.S-zm.13.2016 z dnia 1.04.2016 r. kwota zasiłku stałego została zmieniona do wysokości 186,82 zł w kwietniu 2016 r. oraz do kwoty 82,00 zł od dnia 1.05.2016 r. ze względu na zmianę sytuacji dochodowej tj. uzyskanie przez stronę prawa do świadczenia rodzicielskiego w miesięcznych wysokościach: 580,70 zł na okres 14 – 31.03.2016 r., 1 000,00 zł na okres 1.04.2016 r. - 28.02.2017 r. i 419,40 zł na okres 1 - 13.03.2017 r. W związku ze zmianą dochodu strony tj. utratą prawa do świadczenia rodzicielskiego od 14.03.2017 r. zmieniona została wysokość zasiłku stałego z kwoty 82,00 zł do kwoty 321,75 zł miesięcznie, od kwietnia 2017 r.

   Zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej (...).

   Przy ustalaniu dochodu, w oparciu o który przyznawane są świadczenia z pomocy społecznej, znaczenie ma faktycznie uzyskany dochód z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty z miesiąca, w którym wniosek został złożony. Faktyczne uzyskanie dochodu nastąpi wówczas, kiedy stronie zostaną wypłacone środki finansowe np. na konto lub do rąk własnych.

   Odnosząc się do omówionej sprawy, zgodnie z art. 106 ust. 3a ustawy – zmiana dochodu osoby samotnie gospodarującej lub rodziny w okresie pobierania świadczenia pieniężnego nie wpływa na wysokość świadczenia pieniężnego, jeżeli kwota zmiany nie przekroczyła 10% odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Tak więc, jeśli zmiana dochodu w okresie pobierania świadczenia pieniężnego przekroczyła 10% odpowiednio kryterium dochodowego danej osoby to konieczna jest weryfikacja decyzji od miesiąca następnego przypadającego po miesiącu, w którym nastąpiła zmiana dochodu. Jeżeli zatem dochód

rodziny zmienił się w kwietniu i przekroczył 10% to decyzja powinna być zmieniona od maja.

W związku z tym, że kwota zmiany przekroczyła 10 % kryterium dochodowego rodziny, Ośrodek powinien ustalić wysokość zasiłku stałego na kwotę 216,90 zł w kwietniu 2017 r. w oparciu o dochód rodziny z marca 2017 r. tj. 188,40 oraz na kwotę 321,75 zł od maja 2017 r. w oparciu o dochód rodziny z kwietnia 2017 r. tj. 769,00 zł.

Analogicznie jak w powyższej sprawie należało postąpić w sprawie nr 4 (K.A.), gdzie decyzją Nr DPŚ.8210.S-zm.25.2017 z dnia 6.10.2017 r., błędnie ustalono wysokość zasiłku stałego. Decyzją Nr DPŚ.8210.S-21.2017 z dnia 18.07.2017 r. przyznano stronie, prowadzącej samodzielne gospodarstwo domowe, zasiłek stały w wysokości 311,74 zł na okres 16 - 31.07.2017 r. ze względu na brak dochodu w czerwcu 2017 r. oraz w wysokości 515,74 zł miesięcznie od 1.08.2017 r. w oparciu o dochód z lipca 2017 r. w wysokości 118,26 zł (dodatek mieszkaniowy w wysokości 107,04 zł i dodatek energetyczny w wysokości 11,22 zł). W związku ze zmianą dochodu strony tj. utratą prawa do dodatku mieszkaniowego w wysokości 107,04 zł i dodatku energetycznego w wysokości 11,22 zł od 1.10.2017 r. zmieniona została wysokość zasiłku stałego z kwoty 515,74 zł do kwoty 604,00 zł miesięcznie, od października 2017 r.

W związku z tym, że kwota zmiany przekroczyła 10 % kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, zmiana wysokości zasiłku stałego do kwoty 604,00 zł powinna nastąpić od listopada 2017 r., a nie od października 2017 r.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

a) błędny zapis w podstawie prawnej decyzji dotyczących dożywiania osób dorosłych,
b) nierzetelnie sporządzane kontrakty socjalne,
c) brak mieszkań chronionych na terenie Gminy,
d) błędnie naliczana odpłatność za pierwszy niepełny miesiąc pobytu mieszkańca w domu pomocy społecznej,
e) błędnie przeliczona wysokość zasiłku stałego.

W związku z przeprowadzoną kontrolą oraz stwierdzonymi nieprawidłowościami, wydaje się następujące zalecenia:

1. Decyzje administracyjne dotyczące przyznawania pomocy w formie dożywiania osób dorosłych sporządzać w sposób rzetelny. W podstawie prawnej decyzji przywoływać faktyczne przepisy, które legły u podstawy jej wydania.
   Podstawa prawna: art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1257 ze zm.).
   Termin wykonania: na bieżąco.

2. Kontrakty socjalne sporządzać starannie i rzetelnie, zgodnie ze wzorem formularza stanowiącym załącznik do rozporządzenia w sprawie kontraktu socjalnego. Każdorazowo wypełniać wszystkie części druku.
   Podstawa prawna: rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz. U. z 2010 r., Nr 218, poz. 1439).
   Termin wykonania: na bieżąco.

3. Podjąć działania zmierzające do realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym dotyczącym prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych.
   Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.).
   Termin wykonania: 30.09.2018 r.

4. W sytuacji, gdy osoba została umieszczona w domu pomocy społecznej nie od początku miesiąca, wysokość odpłatności za pobyt w placówce obliczać poprzez podzielenie średniego miesięcznego kosztu utrzymania za pobyt w domu pomocy społecznej przez liczbę dni kalendarzowych w danym miesiącu i poprzez pomnożenie tej kwoty przez liczbę dni, w których osoba przebywała w placówce. Od tak określonej podstawy ustalać odpłatność mieszkańca domu na poziomie wynikającym z art. 61 ust. 2 pkt 1 ustawy, zgodnie z którym opłatę za pobyt w domu wnosi mieszkaniec domu w wysokości nie większej jednak, niż 70% jego dochodu.
   W związku z powyższym w sprawach nr 1 (E.G.), nr 2 (Z.H.) i nr 3 (M.K.) zweryfikować odpłatność za pierwszy niepełny miesiąc pobytu mieszkańca w domu pomocy społecznej.
   Podstawa prawna: art. 106 ust. 3 i art. 61 ust. 2 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 ze zm.).
   Termin wykonania: niezwłocznie.

5. Za dochód przyjmować sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej (...). Zmiany wysokości przyznanych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej dokonywać, jeżeli kwota zmiany dochodu osoby samotnie gospodarującej lub rodziny przekroczyła 10% odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. zmiana wysokości wypłacanego świadczenia dokonywać od miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła faktyczna zmiana dochodu.

W związku z powyższym w sprawach dot. zasiłku stałego:

- nr 1 (A.K.) - powstałą nadpłatę w kwietniu 2017 r. w kwocie 104,85 zł
- nr 4 (K.A.) - powstałą nadpłatę w październiku 2017 r. w kwocie 88,26 zł

należy uznać za dotacje udzielone z budżetu państwa i wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem i zwrócić do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

Podstawa prawna: art. 106 ust. 3a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.), art. 169 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2077).

Termin wykonania: 15 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Iwona Drelichowska-Stopa
Dyrektor Wydziału
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1.Burmistrz Miasta Kowary

2.a/a

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
Ewelina Zygmunt

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Ewa Wieniacz

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 9 kwietnia 2018 r.

ZP-KNPS.431.6.40.2017.KJ

Pani
Irena Kawałek
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Kowarach

W odpowiedzi na zgłoszone pismem znak MOPS.DO.9.2017.2018 z dnia 19 marca 2018 r. (data wpływu do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego 26 marca 2018 r.) zastrzeżenia do pkt 4 i 5 zaleceń pokontrolnych zamieszczonych w Wystąpieniu pokontrolnym z dnia 7 marca 2018 r., wydanych po przeprowadzonej dniach 20 – 22 listopada 2017 r. kontroli kompleksowej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kowarach, w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej informuję, że zastrzeżenia w części dotyczącej przekazania decyzji rozstrzygających postępowanie administracyjne do organu II instancji, zostały uwzględnione. Jednocześnie podtrzymuję stanowisko dotyczące błędnie naliczanej odpłatności za pierwszy niepełny miesiąc pobytu mieszkańca w domu pomocy społecznej oraz błędnie przeliczonej wysokości zasiłku stałego, spowodowanej zmianą dochodu przekraczającą 10% odpowiedniego kryterium dochodowego w miesiącu, w którym nastąpiła zmiana dochodu.

W piśmie nr ZP-KNPS.9421.3.3.2017.MB z dnia 24 lutego 2017 r., przesłanym do ośrodków pomocy społecznej, tut. organ wyraził swoje stanowisko w kwestiach naliczania odpłatności mieszkańca gminy za niepełny pierwszy miesiąc pobytu w domu pomocy społecznej, zmiany odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w domu pomocy społecznej oraz zmiany wysokości świadczeń pieniężnych w sytuacji zmiany dochodu osoby samotnie gospodarującej lub rodziny o kwotę większą niż 10% odpowiedniego kryterium dochodowego. Badając prawidłowość stosowania przepisów z tego zakresu przez MOPS w Kowarach organ kontrolny stwierdził, że sposób naliczania odpłatności za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej za niepełny miesiąc, a także zmiana wysokości zasiłku stałego spowodowana, w ocenie kontrolowanej jednostki „utratą dochodu", były rozstrzygane indywidualnie, bez uwzględniania stanowiska tut. organu w tych kwestiach.

dot. zalecenia nr 4

Świadczenie pomocy społecznej w postaci pobytu i usług w domu pomocy społecznej jest świadczeniem odpłatnym, o czym stanowi art. 60 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. z 2017 r. poz. 1769 ze zm.) zwanej dalej „ustawą", określający jednocześnie maksymalną wysokość tej odpłatności, odpowiadającej wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca. Zasadę odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej można zastosować jedynie w odniesieniu do osób korzystających z danego świadczenia. W sytuacji gdy osoba skierowana do domu pomocy społecznej zamieszkuje w nim przez niepełny miesiąc, wysokość odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej powinna zostać proporcjonalnie zmniejszona, brak bowiem podstaw do ustalenia opłaty względem takiej osoby za okres, kiedy nie przebywała ona jeszcze w domu pomocy społecznej. Pomocniczo można wskazać, że zgodnie z art. 106 ust. 3 zd. drugie ustawy, w przypadku gdy uprawnienie do świadczenia nie obejmuje pełnego miesiąca, świadczenie przyznaje się za niepełny miesiąc, a kwotę świadczenia ustala się, dzieląc pełne kwoty przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnożąc przez liczbę dni objętych świadczeniem. Reguła ta znajduje zastosowanie względem świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej wypłacanych przez organ administracji i wynika z niej konieczność uwzględnienia rzeczywistego okresu, na jaki przyznane jest świadczenie, co stanowi odstępstwo od zasady przyznawania i wypłacania tego typu świadczeń za okres miesiąca kalendarzowego (art. 106 ust. 3 zd. pierwsze). Zasadę tę, na zasadzie analogii, można zastosować także względem odpłatności za świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej, gdzie zobowiązaną będzie osoba korzystająca z tych świadczeń. Zgodnie z art. 61 ust. 2 pkt 1 ustawy, opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wnosi mieszkaniec domu w wysokości nie większej jednak, niż 70% jego dochodu. Regulacja ta służy określeniu górnej granicy opłaty, jaką może ponieść mieszkaniec domu pomocy społecznej za pobyt w tym domu (przy jednoczesnym uwzględnieniu maksymalnej dopuszczalnej wysokości odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, wynikającej z art. 60 ust. 1 ustawy). Wysokość opłaty należnej od mieszkańca domu pomocy społecznej za pierwszy niepełny miesiąc jego pobytu w domu pomocy społecznej jest warunkowana jedynie osiąganym przez niego dochodem i średnim miesięcznym kosztem utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej. W przypadku, gdy osiągane przez mieszkańca dochody kształtują się w wysokości odpowiadającej wysokości odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, brak jest podstaw do zmniejszenia zobowiązania ciążącego na mieszkańcu domu pomocy społecznej proporcjonalnie do liczby dni, w jakich przebywał on w domu pomocy społecznej.

dot. zalecenia nr 5

Zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej (...). W przepisie tym unormowane zostały kwestie związane z ustalaniem wysokości dochodu osoby/rodziny ubiegającej się o świadczenie. Ustawodawca jako zasadę przyjął, że dochód ustala się z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku, dzień wpłynięcia wniosku do organu pomocy społecznej będzie rzutował na podejmowane działania i będzie wyznaczał miesiąc, z którego będzie ustalany dochód. Wyjątkiem w stosunku do sformułowanej zasady jest zaistnienie sytuacji szczególnej, polegającej na tym, że w miesiącu złożenia wniosku osoba/rodzina utraci dochód. Skutkiem utraty dochodu jest zmiana miesiąca, z którego przychody brane są pod uwagę przy ustalaniu dochodów. W tym przypadku pod uwagę bierze się miesiąc złożenia wniosku. Natomiast zmiana wysokości dochodu dotyczy przypadku, gdy w trakcie pobierania świadczeń, o których mowa w art. 36 ustawy o pomocy społecznej, dochód klienta wzrósł/zmniejszył się. Wówczas zastosowanie do obliczeń dochodu takiej osoby ma przepis art. 106 ust 3a ustawy, jako podstawa decyzji zmieniającej lub uchylającej uprzednio przyznane świadczenie. W sprawach nr 1 (A.K.) i nr 4 (K.A.) dot. zasiłku stałego organ nie rozpatrywał pierwszego wniosku o przyznanie świadczenia, bowiem w przedmiotowych sprawach nastąpiła zmiana sytuacji dochodowej stron, gdyż był wcześniejszy okres pobierania zasiłku stałego, który można było porównać i stwierdzić zmianę. Osoba nie utraci świadczenia ani nie ulegnie ono obniżeniu, jeżeli wzrost dochodu nie przekroczy 10% kwoty kryteriów dochodowych (art. 106 ust. 3a ustawy). W ww. sprawach na mocy ostatecznych decyzji strony nabyły uprawnienia do zasiłku stałego. W związku z powyższym, strona która nabyła uprawnienia do świadczenia z pomocy społecznej, stosownie do art. 109 ustawy zobowiązana była do informowania organu o każdej zmianie m. in. jej sytuacji dochodowej. Taka sytuacja zaistniała w ww. sprawach. W ocenie organu kontrolnego, w sytuacji, gdy w obrocie prawnym funkcjonuje ostateczna decyzja, na mocy której strona nabyła uprawnienia do zasiłku stałego, to złożenie informacji o zmianie sytuacji dochodowej, nie uprawniało organu I instancji do wzięcia pod uwagę dochodu z miesiąca złożenia wniosku. Taka sytuacja mogłaby zaistnieć tylko w przypadku złożenia wniosku o ustalenie uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej i wówczas wniosek ten podlegałby regulacjom art. 8 ust. 3 ustawy.

Mając na uwadze powyższe zalecenia nr 4 i 5 otrzymują brzmienie:

4. W sytuacji, gdy osoba została umieszczona w domu pomocy społecznej nie od początku miesiąca, wysokość odpłatności za pobyt w placówce obliczać poprzez podzielenie średniego miesięcznego kosztu utrzymania za pobyt w domu pomocy społecznej przez liczbę dni kalendarzowych w danym miesiącu i poprzez pomnożenie tej kwoty przez liczbę dni, w których osoba przebywała w placówce. Od tak określonej podstawy ustalać odpłatność mieszkańca domu na poziomie wynikającym z art. 61 ust. 2 pkt 1 ustawy, zgodnie z którym opłatę za pobyt w domu wnosi mieszkaniec domu w wysokości nie większej jednak, niż 70% jego dochodu.

   W związku z powyższym decyzje ustalające odpłatność za pierwszy niepełny miesiąc pobytu w domu pomocy społecznej w sprawach nr 1 (E.G.), nr 2 (Z.H.) i nr 3 (M.K.) wraz z aktami przekazać do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Jeleniej Górze celem ewentualnego stwierdzenia ich nieważności.

   Podstawa prawna: art. 106 ust. 3, art. 61 ust. 2 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 ze zm.), art. 157 w związku z art. 156 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1257, ze zm.).

   Termin wykonania: niezwłocznie.

5. Za dochód przyjmować sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej (...). Zmiany wysokości przyznanych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej dokonywać, jeżeli kwota zmiany dochodu osoby samotnie gospodarującej lub rodziny przekroczyła 10% odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Zmiany wysokości wypłacanego świadczenia dokonywać od miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła faktyczna zmiana dochodu.

   W związku z powyższym w sprawach dot. zasiłku stałego: nr 1 (A.K.) decyzję nr DPŚ.821.8210.S-zm.9.2017 z dnia 5.04.2017 r. i nr 4 (K.A.) decyzję nr DPŚ.8210.S-zm.25.2017 z dnia 6.10.2017 r. wraz z aktami przekazać do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Jeleniej Górze celem ewentualnego stwierdzenia ich nieważności.

Podstawa prawna: art. 106 ust. 3a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.), art. 157 w związku z art. 156 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1257, ze zm.).

Termin wykonania: niezwłocznie.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1.Burmistrz Miasta Kowary

2.a/a

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
Ewelina Zygmunt

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Ewa Oleniacz